

51202

Ér. 1937 V J

51202

I. évfolyam, 1 sz.

MAGYAR

1937 április hó.

NÉPÉLET

MÜVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP
A „NÉPGAZDASÁG“ ÁLTALÁNOS SZÖVETKEZET HIVATALOS ÉRTESETŐJE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyula, Bonyhádi-út 7 szám

Szerkesztő:
Galbáts János

Előfizetési ár: egész évre 2 pengő
Megjelenik évenként 10-szer

MI A „NÉPGAZDASÁG“?

A mult század negyvenes évei elején az angol textilipar egyik központjában, Rochdale-ban néhány takács elhatározta, hogy önmaguk segítenek anyagi nehézségeiken. Tervük az volt, hogy közösen és így olcsóbban szerzik be szükségesi cikkeiket és ha ilyen módon tőkét gyűjtenek össze, üzemeket, vállalkozásokat, gyárakat létesítenek. A rochdale-i Béka uccában a forgalomtól egészen félreeső helyen nyitották meg első kis boltjukat és ebből a kis boltból, a rochdalei elvek alapján nőtt ki nem egész egy évszázad alatt a világ hatalmas szövetkezeti mozgalma.

Hogy milyen hatalmas fává terebélyesedett az ezen kis magból kivirágzott szövetkezeti mozgalom, elég utalni arra, hogy ma körülbelül 200.000 szövetkezet működik a világon, hogy csak a fogyasztási szövetkezetekhez 3,600.000 tag tartozik. Vannak államok, mint Dánia, Finnország, Anglia, ahol az egész népesség 40-45 százaléka szövetkezetekbe van beszervezve. De nemcsak az európai államokban, hanem Ázsiában, Japánban, Ausztráliában, sőt még az egzotikus vidékeken is nagy méreteket öltött a szövetkezeti mozgalom.

A szövetkezeti eszme a gazdaságilag gyengéket kívánja társulás útján megerősíteni. A gazdasági önsegély, a tiszta altruizmus, a szövetkezeti kölcsönösség azok a lendítő rugók, amik a szövetkezeti mozgalmat ilyen óriási méretűvé fejlesztették ki és amik a kapitalizmus rideg önzésén túl egy másik gazdasági világ életlehetőségére mutatnak. Az igazi szövetkezeteknek elsősorban tagjaik saját erejére kell támaszkodniuk. Az államilag támogatott szövetkezeteknek az igazi szövetkezetekhez kevés közük van. Ezek legfeljebb szervezkedési alapjául szolgálhatnak az igazi szövetkezeteknek. Az állami segítség, a hatóságok rendszeres pártfogása elszoktatják a szövetkezeti tagokat a valódi önsegély megvalósításától és a saját erejükre támaszkodástól.

Ezenkívül az állami támogatásnak ára van. Az állam a maga támogatásáért irányító befolyást kér a szövetkezeti életben. A szövetkezeti szervezkedés így észrevétlenül elbürokratizálódik.

A „Népgazdaság“ Szövetkezet a tiszta szövetkezeti elvek alapján épül fel. Tagjainak csekély gazdasági erejét kísérli meg összefogni és gazdaságilag megtöbbszörözni. A gazdasági önsegély, az egymásért való kölcsönös segítő akarat azok a magasztos gondolatok, amik lelkesítik a szövetkezet tagjait, amint ilyen tiszta eszmékért lelkesedtek egy évszázaddal ezelőtt a rochdale-i szövetkezeti pionirok.

A magyar szövetkezeti élet megújulásra vár. A magyar szövetkezeti életet új eszmékkel és az új eszmékért lelkesedő új tömegekkel kell felfrissíteni. Ez a friss erejű szövetkezeti mozgalom nem felülről, állami vagy meglévő szövetkezeti irányításra kezdődhet el. Ennek alulról és ösztönösen kell kiindulnia. Ennek az új mozgalomnak előörsei a „Népgazdaság“ Szövetkezetének tagjai, akik szövetkezeti mozgalmukat saját erejükből, egészen alulról, a tiszta szövetkezeti elvek klasszikus tanításaira akarják felépíteni.

A „Népgazdaság“ Szövetkezet tagjai sorába belépett és törölt tagok

1937. évi február 19-én felvételtek:

Tábor József, Barát István, Béres József, Bánfi Sándor. Dunai Sándor, Soly mosi János, Fekete Gábor, Tokaji Ferenc, Jenei Imre, Perei János, Szatrán Imre, Fáskerti István, Buzi István, Varga István, Biró János, Hanke János, Szabó István, Sipos Lajos, Abaházi András, Csomós Mihály, Teiner József, Csontos István, Kiss István (asztalos), Demkó Jakab, Striffler Ede, Steigerwald József, Tóth Kálmán, Nagy Gábor, Kátai Ferenc, Galbács Antal, Szabó József, Pfaff Ferenc, Kiss Lajos, Domokos György, Ifj. Galbács Pál, Hoffmann István, Sall János, Pomucz Péter, Fehér Mózes, Anka János, Pomucz János, Dunai Mihály, Szabados Károly, Balog Endre, Stéberl Mihály, Anka György, Hraskó Jenő, Gebei Lajos, Deim Mátyás, Schmidt Lajos, Szilágyi Károly, Nádudvari János, M. Szabó András, Gábor Dezső, Kocsis Lajos, Bánfi József, Bekker Antal, Király Endre, Kiss István (bádogos), Fábri János, Reinitzer Lajos, Szabó Ferenc, Fridrich József, Ulelay Endre, Kutas Miklós, Nánási Péter, Gázsó Mihály, Lakatos Antal, Szerle Mátyás, Szegedi Lajos, Hornok György, Ulelay Lajos, Vince Ferenc, Hévízi György, Martincsek János, Gombos Mátyás, Remeczki István, Balog János, Gulogi László, Lőrincz István, Balla Ferenc, Balla Tibor, Szalai József, Hack Ferenc, Reinitzer Károly, Emhő József (kereskedő), Dr. Marik Dénes ügyvéd, Japport Mihály, Ifj. Engelhardt Mátyás és Méhes György.

Fenti önálló iparosok vezetőinek (képviselőinek) a felvételi jegyzőkönyv a felvétel napján (1937. évi február 19-én (a szanatóriumi ajánlati költségvetés készítésekor) bemutatott az ipartestületi székházban. Az iparos mesterek képviselői (vezetői) megnyugvással vették tudomásul az ipartestületi önálló iparosok felvételét.

1937. évi március 21-én felvételtek:

Laufer Sándor (fakereskedő), Sándor

Demeter, Sebestény Péter (mechanikus), Sipos Endre, Sztojka János, Orgován Károly és Tóth Béla.

1937. évi április 4-én felvételtek:

Deim Béla műlakatos mester (Hatvan ucca)

A „Népgazdaság“ Szövetkezet tagjai sorából törölt tagok

1937. évi február hó 21-én töröltetett:

Ágoston József, Balog László, Berbekucz György, Ifj. Csábi Ferenc, Csibor István, Csomós István (fuvaros), Danczki Antal, Dunai István (hentes), Furka Bálint, Ifj. Ficzer József (hentes), Id. Galbács Pál, Gécz Lajos, Guba György, Guba Györgyné, Horvát György, Horvát Ferenc (kőműves), Juhász István (kőm.) Juhász István (ács), Id. Juhász Kiss István, Juhász Péter, Jámbor György, Jámbor István, Kocsis János, Ifj. Kukla István, Kurta Ferenc, Kurtán Mihály, Korbuly József, Korbuly János, Kiss Péter (kőm.) László Mihály, Lengyel József (kőm.), Lengyel István, Nagy László (könyvelő), Nyúl István, Pap Ferenc, Petroly Molysza, Sebestyén Ferenc (korcsmáros), Id. Sebestyén János, Schriffert Mihály (mmkavezető), Sebestyén Mihály, Sebestyén István, Szabó Péter, Ifj. Szabó Péter, Szőke Mátyás, Szőke János (autóvezető), Tóth András, Vas Mihály és Kimpián János (ács).

1937. évi március hó 21-én töröltetett:

Pfaff Ferenc építész, Tóth István szobafestő, Kutas Miklós, Gábor Dezső és Anka János vállalkozó.

1937. évi március hó 31-én töröltetett:

Tóth Kálmán asztalos, Vince Ferenc, Hanke János, Bekker Antal, Szabó István asztalos és Gebei Lajos.

1937. évi április hó 4-én töröltetett:

Sándor Demeter kőműves-segéd.

A szövetkezeti tagok figyelmébe

A „Népgazdaság“ Szövetkezet összes hirdetményei és értesítései a „Népgazdaság“ Szövetkezet „Magyar Népelet“ című (indőszakonként, de legalább évenként 10-szer megjelenő) hivatalos értesítője által fognak a tagokkal közölni. (A

köz- és taggyűlésekre kizárólag a Magyar Népelet című lappal hivatnak meg a Szövetkezet tagjai.)

A „Magyar Népelet“ előfizetési ára egy évre 2 pengő. Egyes szám ára 20 fillér.

A „Népgazdaság“ Magyarországi Vállalkozó, Mezőgazdasági, Ipari, Anyagbeszerző, Termelő és Értékesítő Szövetkezet alapszabályai:

I. Rész.

1. §. A szövetkezet tárgya.

A Szövetkezet tárgya: mindennemű kereskedelmi és ipari gazdasági vállalatok, mezőgazdasági üzemek alakítása, irányítása, ügyeik előmozdítása, ellenőrzése, mindennemű munka elvállalása és elkészítése, mindennemű ipari és mezőgazdasági árucikkek, vagy bármily termelvénynek előállítása, beszerzése és értékesítése.

2. §. A Szövetkezet cége és hirdetménye.

A Szövetkezet cége: „Népgazdaság“ Magyarországi Vállalkozó, Mezőgazdasági, Ipari, Anyagbeszerző, Termelő és Értékesítő Szövetkezet.

(A Szövetkezet cége francia nyelven: „Economie“ de Peuple“ Association Hongroise de l'Entrepreneur, de l'Agriculture, de l'Industrie, de Matériaux, des Produits et de Realisation.)

(A Szövetkezet cége német nyelven: „Volkswirtschaft“ Ungarländische Unternehmer, Landwirtschaft, Gewerbe, Materialbeschaffungs, Produkten und Verwertungs Genossenschaft.)

A Szövetkezet cégét az igazgatóság két tagja, vagy az igazgatóság egy tagja és egy cégvezető jegyzi aképen, hogy az előírt vagy előnyomott cégszöveg alá az igazgatósági tag, — úgy két igazgatósági tag jegyzése, mint cégvezetővel való jegyzés esetében — egyszerűen, a cégvezető per procura (ppa) elő toldattal vezeték- és melléknevét sajátkezüleg cégszerűen írja alá. A cég előírása és

előnyomása magyar nyelven történhet. A cég idegen nyelven csak a levelek, iratok felsőrészére és borítékokra a magyar nyelven nyomott cég alá nyomható.

Törvényes jogon minden igazgatósági tag cégjegyzési joggal bír.

A Szövetkezet hirdetményeit a székhelyen megjelenő „Magyar Népelet“ című hivatalos lapjában és vállalatainál teszi közzé.

3. §. A szövetkezet székhelye.

A Szövetkezet székhelye: Gyula megyei város.

4. §. A Szövetkezet működési területe.

A Szövetkezet működési területe: Magyarország.

5. §. A Szövetkezet tartama:

A Szövetkezet határozatlan időre alakul.

6. §. A Szövetkezet társulása.

A Szövetkezet nagyobb munkálatok és szállítások vállalhatása végett más hasonló célú szövetkezettel társulhat. A társulás feltételeit a közgyűlés állapítja meg.

7. §. Árucikkek kiszolgáltatása (értékesítése), vásárlási visszatérítés és értékesítés s keresetpótlék.

1. A Szövetkezet úgy a saját árucikkeit, mint a bizományi árucikkeket készpénzfizetés mellett szolgáltathatja ki.

2. Minden üzletév végén a 24. §. 2. és 3. pontjában megállapított módon a tagok és a Szövetkezethez nem tartozó vásárolók bevásárlásaik után vásárlási visszatérítésben, a bizományban értékesített árucikkek tulajdonosai értékesi-

tési pótlékban, a Szövetkezet igazgatósági irodáiban és vállalatainál (szellemi és kézi) munkát végzett tagok és a Szövetkezethez nem tartozó alkalmazottak kereset (munkadíj) pótlékban részesíthetők.

3. Vásárlási, értékesítési (bizományi) és kereset (munkadíj) szelvények, jegyzékek minden év január hó 31-ig az igazgatóság által kijelölt időben az elárúsítóhelyeken adandók át a Szövetkezet megbizottjának.

4. A vásárlási visszatérítést és értékesítési és kereset (munkadíj) pótlékot, a közgyűlés határozata szerint, készpénzben vagy áruban szolgáltatja ki a Szövetkezet.

8. §. A Szövetkezeti tagoknak a Szövetkezet vállalatainál való foglalkoztatása.

A Szövetkezet igazgatósági irodáihoz és vállalataihoz mindennemű szellemi és kézi munka végzésére a közgyűlés által megállapított módon az igazgatósági tagok jelölik ki a tagokat. Ha munka

végzésére annyi szövetkezeti tag nem jelentkezik, vagy ha a Szövetkezetnek nincs annyi kézi vagy szellemi munkával foglalkozó tagja, amennyi a szövetkezeti vállalatok (építkezések stb.) munkáinak elkészítéséhez szükséges, akkor a tagok sorába nem tartozók is alkalmazhatók.

Ugy a szellemi, mint a kézi munkát végző tag részére a képzettségnek, szorgalomnak és munkaképességnek megfelelően munkadíjat fizet a Szövetkezet. A Szövetkezetnél munkát végző tagok részére fizetett munkadíjakra a vállalatoknál alkalmazott kézi és szellemi munkát végzők munkadíjára (fizetésére) vonatkozó törvények rendelkezései irányadók.

Az igazgatóság a munkákat a tagoknak és a tagok sorába nem tartozóknak vállalatba adhatja.

Az évvégi kereset (munkadíj) pótlékok az évi keresetek (munkadíjak) összegeinek alapján állapíthatók meg.

(Folytatása következik.)

A családi ház tervezése és építése.

A leendő építtetőnek mindenekelőtt saját érdekében tervezőt kell kiválasztania. Minthogy az épület sorsa már a tervező kijelölésekor eldőlt, a tervezéshez teljesen értő, hivatásos szakember választandó. Az építkezés megkezdése előtt nagyon sok körülményt kell mérlegelni. Nagyon indokolt, hogy az építtető már a telek helyének kiválasztása előtt kijelölje tervezőjét és megbizza az építkezés előtti előmunkálatok végzésével és az építkezés vezetésével.

A tervezés a vállalkozótól külön álló szellemi foglalkozás, amely a tervezői tudással (műszaki s művészi készséggel) bíró tervező művész feladata, úgy a kisebb, mint a nagyobb építkezésnél. A tervező művész („műépítész“=„építőművész“) az építtető megbizottja, az építtető érdekeinek a kereskedőkkel, gyárosokkal s vállalkozókkal szemben, minden tekintetben való védelmezője, az építkezés szellemi irányítója, vezetője

(„művezetője“), a vállalkozó iparos mesterek ellenőre, elkészíti a vázlatterveket s ezek alapján a *hozzávetőleges* költségvetést, majd az 1:100 méretarányu kiviteli terveket, az illetékes hatóságoknál megszerzi az építkezési engedélyt, elkészíti a részletes ajánlati költségvetési kiírást, amely a kivitelező cégek (szövetkezetek, építési vállalkozók) versenyének alapja.

A tervező díja az építési költségösszeg százalékában számítódik.

Minden építtető satát érdekében hivatásos tervezővel készíttesse el az épület tervét és költségvetését. A kellő tervezői tudással bíró műépítész által tervezett épület értéke 20—30%-kal nagyobb, mint az építési költségösszeg; míg a tervezéshez *jól nem értő*, — rajzolni is alig tudó — egyén „*elgondolása*“ szerint épült ház értéke nem ér fel a ház építési költségeivel sem.

A *tanult* hivatásos tervező (műépítész) a helyiségeket célszerűen helyezi el (tekintettel a butorokra is), az építmény szerkezetét teljes sztatikai (erőműtani) tudással *gazdaságosan méretezi* s az épület külső alakját a szépség (esztétika) törvényei alapján alkotja meg (a falakat nem rakja tele értelmetlen, semmitmondó malter sallangokkal cafrangokkal).

A hivatásos tervező (műépítész = építőművész) az építmény tömegeit (falakat tetőket, nyílásokat stb.) a fölösleges, semmitmondó cifraságok mellőzésével, *arányosan*, művésziiesen (szabályosan) rendezi. Az általa alkotott építmény harmonikusan egyszerű, külső alakjának minden részletét (kőműves, ács, asztalos, bádogos stb. munkát) egy egységes eszme hatja át.

Az építkezést *mesteremberek* „építőiparos“-ok hajtják végre. Legnagyobb képzettségű mesterember (építőiparos) az „építőmester“, ki mindennemű magas és mély építkezést (beleértve a felszerelési munkákat is) végrehajthat. Kisebb képzettségű építőiparos a „kőművesmester“, „kőfaragómester“ és „ácsmester“. A kisebb mesteremberek a mesterségükbe vágó minden munkát végezhetnek egyszerű szerkezetű földszintes lakóházaknál és egyszerű szerkezetű gazdasági építkezésnél építőmester irányítás nélkül, (sztatikai ismereteket igénylő) nagyobb földszintes és emeletes épületnél a magasabb képzettségű „építőmester“ irányítása — vezetése mellett.

(Az építőművészet tehát hasonló a zeneművészetéhez. Az alkotó-teremtő építőművész (műépítész) elgondolását a műérzékkel bíró mesteremberek valósítják meg, mint a „zenészek“ a zeneköltő alkotását. A kiváló építőmesterember ugyanolyan virtuóza az építőművészetnek, mint a hegedű és zongoramester a zeneművészetnek. . . A művészet törvényei alapján művésziiesen megalkotott építmény, ugyanolyan *költemény*, mint a zeneköltő alkotása).

Az építési vállalkozók és vállalkozó szövetkezetek a fent megnevezett hivatásos tervezők által szerkesztett (sokszorosított) „*költségvetési kiírás*“-ba irt egy-

ségáraikkal ajánlkoznak építkezési munka elkészítésére. (A vállalkozó szövetkezetek a cégbiróságnál be vannak jegyezve.)

Az építőmesteremberek az alkotó-tervező művésznek (műépítésznek) segítő társai műve megvalósításánál. A tervező műve csak akkor lesz tökéletes szép, hogyha a megvalósításnál segítő mesteremberek műérzékkel és némi művészeti ismerettel (tudással) bírnak.

A „Magyar Népelet“ céljai.

Hisszük, hogy a mai napon utjára indított „Magyar Népelet“-et a „Népgazdaság“ Szövetkezet tagjai és a tagok sorába nem tartozók között is sokan szívesen fogadják s kitűzött célja felé való törekvésében *erkölcsileg* támogatják.

A „Magyar Népelet“ azt a feladatot tűzte maga elé, hogy a hamisítatlan magyar művelődést (kulturát) és a magyar hagyományokon alapuló, magyar életviszonyoknak megfelelő, szövetkezeti alapon álló magyar nemzetgazdaságot szolgálja, *megbízható utmutató* legyen a magyar nép (az egyetemes nemzet) kulturális (művészeti, tudományi, irodalmi) és nemzetgazdasági (ipari, mezőgazdasági) fejlődési útjainak — röviden: egész életének — területén. Szóval a „Magyar Népelet“ célja: a magyar kultúra és nemzetgazdaság területén valódi, hamisítatlan altruista (önzetlen) szövetkezeti szellemben egyesíteni *tőkét és munkát*, a *komoly nemzetépítő* munkát végezni akaró, tőkével rendelkező és tőke nélküli *magyart*.

H I R E K

A „Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége“ végrehajtó bizottsága megállapította, hogy a magyar szövetkezetek az utóbbi időben *igen eredményes munkát végeztek* s igen nagy szolgáltatásokat tettek az ország egész gazdasági életének.

Ócska fémeket és fémhulladékokat a legmagasabb napi áron vesz Méhes bádogos Gyula, Kossuth-tér 2. (Schilling-ház.)

Építési vállalat
„NÉPGAZDASÁG“
SZÖVETKEZET

Gyula, Bonyhádi-ut 7 szám.

Olcsón elvállal mindennemű magas és mély építkezést, átalakítást és javítást úgy helyben, mint vidéken.

Felvilágosítás díjtalan.

Épületek tervezése

Mindennemű (kisebb-nagyobb) építmény tervezésére szóló megbízásokat elfogad a

„Népgazdaság“ Szövetkezet
 vállalkozó osztálya

Gyula, Bonyhádi-ut 7 szám.

Minden tervezési munkát elsőrendű hivatásos tervezők végeznek. Felvilágosítás díjtalan.

Engelhardt Mátyás

képesített ácsmester,

Gyula, Gyep ucca 40 szám.

Elvállalja és pontosan végzi mindennemű új építkezés, átalakítás és javítás ácsmunkáját.

Méhes György

bádogos, Gyula Kossuth-tér 7. (Schillinger-házban.)

Elvállal és a legszakoszerűbben készít egyszerű és díszes (művészies) bádogos munkákat. Háztartási cikkek mérsékelt áron állandóan kaphatók.

Mindennemű

ÉPÜLET- ÉS KEMÉNYFA

gőzölt bükkfa, tűzifa, szőlőkaró és hornyos cserép kapható

LÓWY és LAUFER cégnél

(Törvényszékkel szemben.)

Asztalosoknak állandóan nagy raktár.

Szobafestést,
épület- és butormázolást

vállal és szakoszerűen (csinos és tartós kivitelben) teljesít

DALLOS FERENC
 szobafestő és mázó mester,

Gyula, II. Rákóczi F. u. 27.

Felvilágosítás és költségvetés díjtalan.

Mindennemű **épület- és butorasztalos** (butorműves) munka pontos kiszolgálás mellett készül

Perei és Társai

épület és butorasztalos műhelyében, Gyula, Gróh Ferenc ucca 12 sz.

Terv, költségvetés és felvilágosítás díjtalan.

Lakatos munkákat

szakoszerűen és pontosan végez

DEIM BÉLA

lakatosmester

Gyula, Hatvan ucca 16 szám.

GALBÁTS JÁNOS

műépítész,

Gyula, Bonyhádi-ut 7 szám.

Elvállalja mindennemű építmény (lakóház, villa, gazdasági épület, emlékmű, sirbolt stb.), templomfestés, lakásberendezés (butor) és épületszerkezet tervezését, vasbeton, fa- és vasszerkezetek erőműtani (statikai) számítását, költségvetések és művészies távlati képek (perspektívák) készítését.

Mindennemű

építkezést, átalakítást és tatarozást

jutányos áron vállal

Barát György

képesített kőműves mester, Gyula, XI. Ince pápa-u. 50 sz.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:

Galbáts János.

Nyomatott a „Dürer“ Nyomda és Lapkiadóvállalat nyomdájában, Gyulán.
 (Bakancsgyár-épület)